

АНТИКРИЗОВЕ ФІНАНСОВЕ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Н. А. Іщенко, доц., канд. екон. наук
Кіровоградський національний технічний університет

У складних соціально-економічних умовах господарювання підприємств виникають чинники зовнішнього та внутрішнього характеру, які дестабілізують їхню виробничу діяльність. Неefективне фінансове планування та управління активами, нерозвинена виробнича інфраструктура ззовні, високий ступінь морального та фізичного зношення виробничих засобів підприємств, недосконала законодавча база, непропорційна система оподаткування зумовили потребу в антикризовому фінансовому управлінні.

Антикризове фінансове управління слід розглядати як підсистему загальної системи управління підприємством, головним завданням якого є своєчасне діагностування передкризового фінансового стану підприємства і прийняття необхідних антикризових заходів щодо попередження фінансової кризи [2].

Основними цілями антикризового фінансового управління є:

- встановлення управління, яке здатне передбачити, попередити та подолати фінансову кризу і одночасно утримувати фінансову стійкість та стабільний розвиток підприємства;

- усунення неплатоспроможності. У якому б ступені не оцінювався масштаб кризового стану підприємства, найбільш невідкладною задачею в системі заходів його фінансової стабілізації є відновлення спроможності до здійснення платежів за своїми поточними фінансовими зобов'язаннями;

- відновлення фінансової стійкості (фінансової рівноваги). Хоча неплатоспроможність підприємства може бути усунута протягом короткого періоду за рахунок здійснення ряду фінансових операцій (наприклад, продаж майна), причини, що генерують неплатоспроможність, можуть залишатися незмінними, якщо не буде відновлена до безпечного рівня фінансова стійкість підприємства. Це дозволить усунути загрозу неплатоспроможності у відносно тривалому проміжку часу;

- забезпечення умов фінансової рівноваги в довгостроковій перспективі.

Реалізація політики антикризового фінансового управління підприємством при загрозі банкрутства передбачає:

- здійснення постійного моніторингу фінансового стану підприємства з метою раннього виявлення ознак його кризового розвитку;

- визначення масштабів кризового стану підприємства;

- дослідження основних чинників, які характеризують кризовий розвиток підприємства;

- формування системи цілей виходу підприємства з кризового стану, адекватних його масштабам;

- вибір і використання дієвих внутрішніх механізмів фінансової стабілізації підприємства, які відповідають масштабам його кризового фінансового стану. Внутрішні механізми фінансової стабілізації повинні забезпечити реалізацію термінових заходів із відновлення платоспроможності та фінансової рівноваги підприємства за рахунок внутрішніх резервів.

Усунення неплатоспроможності досягається за рахунок скорочення зовнішніх і внутрішніх фінансових зобов'язань підприємства та збільшення обсягу грошових ресурсів а саме:

- оптимізація організаційної структури й скорочення витрат;

- продовження термінів кредиторської заборгованості по товарних операціях шляхом збільшення та продовження комерційного кредиту;
- прискорення оборотності дебіторської заборгованості за рахунок скорочення строків наданого комерційного й споживчого кредиту;
- рефінансування дебіторської заборгованості з метою зменшення загального її розміру;
- нормалізація розміру запасів товарно-матеріальних цінностей за рахунок збуту запасів готової продукції, що може користуватися попитом при невеликих додаткових витратах на відновлення – упакування, обкладинки.

Для досягнення фінансової рівноваги необхідно реалізувати такі заходи:

- зростання чистого доходу за рахунок проведення ефективної цінової політики, застосування системи знижок і методів просування продукції на ринок;
- оптимізація податкового пресу на господарський процес у результаті використання легальних схем зниження бази й ставок оподаткування;
- здійснення ефективної емісійної політики при збільшенні суми власного капіталу підприємства за рахунок додаткового випуску акцій;
- здійснення дивідендної політики, адекватної кризовому розвитку підприємства, з метою збільшення суми чистого прибутку, що направляється на виробничий розвиток;
- зниження нормативу оборотних активів за рахунок прискорення їх обороту;
- залучення до використання необхідних видів основних засобів і нематеріальних активів на умовах лізингу або селенга. Селенг – особлива грошово-майнова операція, в ході якої власник коштів або майна передає селенг-фірмі за певну плату свої права на використання грошей або майна і на розпорядження ними, з їх безумовним поверненням на першу вимогу. Як майно можуть виступати цінні папери, земельні ділянки, будівлі, устаткування. За договором селенгу, через декілька років власник коштів або майна повинен одержати премію, сума якої значно перевищує суму початкового внеску (вартість внесеного майна), за рахунок прибуткових промислових інвестицій фірми, передавання коштів у позику.
- вибір ефективних форм санації підприємства;
- забезпечення контролю за результатами розроблених заходів щодо виведення підприємства з фінансової кризи.

Отже, проведення політики антикризового управління дасть змогу підприємству швидко реагувати на кризові явища внутрішнього та зовнішнього середовища.

Список літератури

1. Важинський Ф. А. Сутність антикризового фінансового управління підприємством [Електронний ресурс] / Ф. А. Важинський, А. В. Колодійчук . – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>.
2. Колісник М. К. Фінансова санація і антикризове управління підприємством: навч. посіб. / М. К. Колісник, П. Г. Ільчук, П. І. Віблій. – К. : Кондор, 2007. – 272 с.
3. Тюріна Н. М. Антикризове управління: навч. посіб. / Н. М. Тюріна, Н. С. Кравацка, І. В. Грабовська. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 448 с.